

FLANDRA

KATOLIKO

MAANDSCHRIFT VAN HET

KATHOLIEK VLAAMSCH ESPERANTO VERBOND

EDMOND PRIVAT

VIVO DE ZAMENHOF

Dua Eldono.

" Granda nombro da bildoj sur kreta papero. Fama verko de fama aŭtoro. Stilo ne atingita ĝis nun de alia verkisto, lego de iu ajn paĝo alportas plej altan ĝuon al ĉiu lingvoscianto. Resume : Fiero de nia literaturo. La libron bele ekipitan devus havi ĉiu Esperantisto, kion ebligas la relative tre malalta prezo "

Ligilo (Ĉeĥo-Slovakujo).

PREZOJ : bind. 29 fr. broŝ. 20 fr.

Eldonita de

THE ESPERANTO PUBLISHING CO., LTD.

Mendu ĉe

Katolika Esperanto Instituto a.s.p.c., Eg. Segerslaan 14, Wilrijk.

Poŝtekkonto n° 4549.84.

... Rookt ...
JAMAYCA
 DE FYNSTE DER SIGAREN

Rijke keus in cigarillos
 Sigarenfabrieken JAMAYCA, Arendonk
 (oni korespondas en Esperanto)

▼ VOOR UWE ▼
 Parketvloeren, Linoleums,
 Meubelen en Marmers

VRAAGT DE ALOMGEEKENDE
BOENWAS GLIMO

Firma Corstiaens - Neefs
 St-Antoniussstraat, 12-14, Antwerpen

flandra **katoliko**

Maandblad van het
 Katholiek Vlaamsch
 Esperanto-Verbond
 K. V. E. V.

Monata Organo de
 la Flandra Unuiĝo
 Katolika Esperantista
 F. U. K. E.

Redakcio: Patro C. v. Hoogstraten, O. Praem., Abatejo Grimbergen. (B)

Abonoprez: 15 fr. Kun membreco FUIKE kaj IKUIE 20 fr. Abonoprez por eksterlando 20 fr. P-konto 412.354 K.V.E.V. Aalst

FLANDRA UNUIĜO
DE KATOLIKAJ ESPERANTISTOJ F. U. K. E.
Kath. Vlaamsch Esperanto Verbond K. V. E. V.
 SEKCIO DE LA INTERNACIA KATOLIKA UNUIĜO ESPERANTISTA

Voorzitter: Lic. Leo Calloens, Erembodegemstraat, 29, Aalst. **Ondervoorzitter:** Dr Marcel Naster, Naamsche straat 113, Leuven. **Proost:** E. H. A. Beckers, Professor, Normaalschool, Mechelen a. Maas. **Secretaris:** J. Van Deun, Turnhoutsche baan, 277, Borgerhout. **Kassier:** K.V.E.V. Aalst, P-konto 412.354. **Algemeen Bestuur:** Kapitein P. Vangeel, Bonheiden. **Katholiek Esperanto Instituut, E. Segerslaan 14, Wilrijk. Postcheckrek. n° 4549.84.**

PROVINCAJ KAJ LOKAJ DELEGITOJ:

Antwerpen	
ANTWERPEN	E. Paesmans, Koepoortstraat, 64, P-konto 4145.89
BONHEIDEN	Kapitano P. Vangeel
EKEREN	Joz. Thijsens, Geesten, 72
GEEL	M. Gordon, kleermaker, Statiestraat, 3
HOBOKEN	J. De Groot, onderwijzer, Caronstraat, 31
MERKSEM	G. V. d. Bergh, onderwijzer, Tanghehoefstraat 2
MOL	F-ino M. Bergmans, Markt, 19
Ste MARIABURG	Joz. Cammaert, Van de Weygaardlei, 12, P-konto 4274.93
WILRIJK	D. Mortelmans, E. Segerslaan, 14
Brabant	
GRIMBERGEN	E. H. Canisius van Hoogstraten, o. praem., abdtj
LEUVEN	Petro De Fraye, Kapucienenvoer, 75, P-konto 4427.19
Limburg	
BILZEN	K. Dubois, Brugstraat 26
HASSELT	A. Tournel, Guido Gezellestraat, 5
TONGEREN	Jos Smets-Box, Kielenstraat 74
Oost-Vlaanderen	
GEERAARDSBERGEN	C. Bernaert, Pelgrimstraat, 1
GENT	M. De Valck, Scheeplosserstraat 50, Gent, P-konto 410.102
West-Vlaanderen	
BRUGGE	F. Roose, G. Gezellelaan, 15
KORTRIJK	P. Mattelaer, apotheker, Voorstraat, 40
LEDEGEM	F-ino Quagebeur, Statiestraat, 39
LICHTERVELDE	Kam. Ferijn, Wetstaat, 47
OOSTENDE	Maurice Hessens, Blauw Kasteelstraat, 86
ROESELARE	H. Braekevelt, Statiedreef, 177
TIELT	J. Van Haute, onderwijzer, Steenweg op Wakken

ESPERANTO

DE HULPTAAL VAN DE VEREENIGDE STATEN VAN EUROPA ?

De stichter van de Pan-Europa Unie, graaf Coudenhove-Kalergi, schreef voor een jaar als volgt: « We gaan zeker naar de vereeniging van Europa. Ze zal tot stand komen ofwel langzaam door den vrede, ofwel snel door den oorlog ».

Wat hier ock van zij, zeker is, dat het streven naar een vereenigd Europa meer en meer veld wint. Buiten de Pan-Europa Unie van graaf Coudenhove-Kalergi, hebben we nog de beweging van Lord David Davies, die streeft naar een Europeesche Unie, die zou beveiligd worden door een internationaal leger in plaats van de nationale legers; de Cosmopolis-beweging van Herbert George Wells, die sinds jaren de verschillende problemen onderzoekt van een wereldfederatie en tenslotte de tamelijk machtige Federal Union van Clarence K. Streit. Ook Zijne Heiligheid de Paus drukte zich uit voor een vereenigd Europa en den laatsten tijd spreken zelfs de Engelsche en Fransche regeeringen over de mogelijkheid van een « federatief Europa ». Talrijke boeken en artikelen worden over dit probleem reeds geschreven en al dateert dat streven reeds van de vorige oorlog, het is toch een goed waarneembaar feit, dat vooral tegenwoordig de gemoederen hiervoor meer en meer rijp worden. Nooit was het algemeen

streven en verlangen naar vrede en de vrees voor den oorlog grooter dan in de laatste jaren, zelfs zoo groot, dat men juist voor het uitbreken van den oorlog nog hoorde beweren: « er komt immers geen oorlog, ze verlangen overal naar vrede ». En nu de oorlog er toch gekomen is en de vele mogelijke verwickelingen nog niet te voorzien zijn, zal het internationaal verlangen naar vrede, dat ondertusschen nog is toegenomen, vanzelfsprekend zich richten naar een middel om den toekomstigen vrede duurzaam te maken. En het meest voor de hand liggend middel is wel een vereeniging, hoe dan ook, van de Europeesche Staten. Immers, de verschillende produktie, de transport- en kommunikatiemiddelen namen de laatste eeuw zoo 'n uitbreiding, dat de landgrenzen te eng werden en de internationale konkurrentie in « levensruimte » te groot, wat natuurlijker wijze konflikten ten gevolge moest hebben. Dat zulk een vereeniging mogelijk is en tot bloei leidt, bewijzen reeds zoolang de Vereenigde Staten van Noord Amerika.

Voor iedereen die nadenkt, stelt zich hier echter de vraag: als de grensbareelen worden geopend, wat zal men dan aanvangen met de taalmuren? Want een vereenigd Europa is op dit gebied niet zoo eenvoud-

dig als een vereenigd N. Amerika. Zonder de oplossing van dit vraagstuk zal elke belangrijke vereeniging en samenwerking tusschen de verschillende Europeesche staten een reusachtige belemmering ondervinden. De voorstanders van een vereenigd Europa raken dan ook dikwijls dit vraagstuk aan. Graaf Coudenhove-Kalergi zegt, dat men het eerst aan het Engelsch moet denken als hulptaal.

Behoudens andere moeilijkheden, die deze oplossing met zich zou meebrengen, zou dit een overheersching beteekenen voor Engeland, want men ondergaat den invloed van het land, welks taal men aanneemt.

Slechts een paar van de schrijvers over deze kwestie, zinspelen op Esperanto. Zoo b.v. de heer Curry, die in zijn boek «The Case for Federal Union», zegt, dat de taalmoeilijkheden zijn te overwinnen, als men daartoe maar de wil heeft, doch hij laat de vraag onbeantwoord, of die gemeenschappelijke hulptaal een «nieuwe taal» (als het Esperanto) moet zijn of een «vereenvoudiging» van een reeds bestaande taal (zoals b.v. het Basic English). De gekende schrijver Etienne Antonelli schreef in «La Lumière» hierover: «In alle diensten van de federatie, het leger, de politie, de douane en de rechtbanken, zal de officieele taal een Europeesche hulptaal zijn, die Esperanto zou kunnen zijn of een andere dergelijke taal».

Dergelijke uitlatingen als de twee laatste zijn echter uitzonderingen, gewoonlijk wordt het Esperanto geheel genegeerd.

DAAROM is de taak van ons, Esperantisten, tegenwoordig grooter dan ooit. Ze eischt eerst en vooral dat de Esperantisten trouw blijven aan de beweging en hun organisatie. Eenheid maakt macht. Hadden de miljoenen, die reeds Esperanto leerden, dit begrepen en zich blijvend aangesloten bij een organisatie, dan zou het reeds lang niet meer mogelijk zijn de Esperantobeweging nog over het hoofd te zien. Maar men moet zich ook niet tevreden stellen met «houten» leden te zijn, allen behooren aan de beweging **aktief** deel te nemen, door het Esperantoideaal te doen kennen en te verspreiden. Waar het streven naar een vereenigd Europa met den dag toeneemt, daar moet de waardeering voor de Esperantobeweging nog sneller groeien, willen wij de zoolang

betrachte overwinning behalen. En dat zal afhangen van ons, Esperantisten, zelf. Onze tijd is aangebroken!

(Naar aanleiding van soortgelijke artikelen in Heroldo, Brita Esperantisto, Svisa Espero en Comprendre).

C. v. H.

Katolika ESPERANTISMO

Sub la titolo: **KATOLIKISMO KAJ ESPERANTO** ni trovis en «O Brasil Esperantista» jenan artikolon:

Lia -Eminenco, Kardinalo D. Daugherty, Ĉefepiskopo de Filadelfia, en Usono, restadis en Rio de Janeiro du semajnojn kiel honora gasto de la brazila Registaro, kaj ricevis tiam multajn oficialajn kaj privatajn honorigojn.

La 20an de februaro, ĝuste je la antaŭtago de lia forveturo al Usono, la katolika Societo «Radio Vera Cruz» organizis programon, kiu daŭris 45 minutojn, por honorigi Lian Eminencan Moŝton, kiu aŭdis ĝin ĉe la Usona Ambasadorejo.

Parolis en latino lingvo Pastro Elpidio Cotias, direktoro de la Societo, en angla lingvo S-ino Stela Faro, prezidantino de la «Asocio de Brazilaj Sinjorinoj», inĝ. Ademar Jobim, eksdirektoro teknika de la Societo, kaj D-ro Ildelfonso Albano, direktoro ĉe la Ministrejo por Terkulturo, kaj en Esperanto parolis inĝ. A. Couto Fernandes, membro de la Katolika Agado kaj gvidanto de la kurso de Esperanto, disradiata de la stacio de Radio Vera Cruz. Tiu ĉi citis la vortojn de D-ro Zamenhof ĉe la solena malfermo de la Sesa Universala Kongreso de Esperanto okazinta en Washington en 1906.

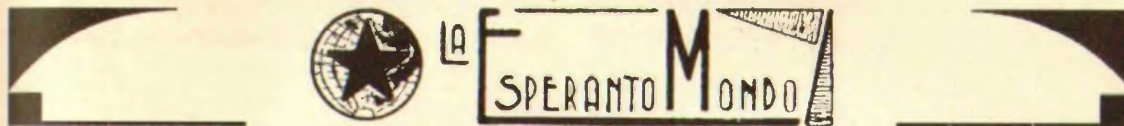
Fermis la programon D-ro Placido de Mello, prez. kaj ĉeffondinto de Radio Vera Cruz, kiu parolis en portugala lingvo.

La sekvintan tagon, ĉe la forveturo de Lia Kardinala Moŝto, S-ro Couto Fernandes ricevis komplimentojn de tre gravaj katolikoj, el kiuj ni citas la nomojn de Lia Eminenco Moŝto D. Sebastião Leme, brazila Kardinalo

kaj Ĉefepiskopo de Rio de Janeiro; Lia Episkopa Moŝto D. Benedito de Souza, kiu tiam diris jenajn vortojn: «**Samideano**, vi parolis tre bone»; Monsinjoroj Benedito Marinho kaj Felicio Magaldi, kiuj, kiel la antaŭa, paroladis por Esperanto dum mesoj faritaj okaze de Brazilaj Kongresoj de Esperanto.

En Uba (Brazilo) okazis en la salono de «Cinema Brasil» parolado por Esperanto, kiu faris grandan sensacion, ĉar ĝi okazis sub la patronado de la urbestro, S-ro Le-

vinde Ozanam Coelho. La temo de la parolado estis neŭtrala (Esperanto kiel kondukilo de kulturo), tamen ĝia celo estis: menciigi la progresojn de Esperanto ĉe la tutmondaj katolikaj rondoj. Prezidis la kunveno D-ro José Cavaliere, kiel reprezentanto de la urbestro kaj prezentis la oratoron S-ro José Sollero, eminenta katolika instruisto kaj verkisto. Oni invitis la loĝantaron per flugfolioj kaj per la gazetoj «Cidade de Uba», «Jornal do Povo» kaj «Gazeta de Povo».

La plej stulta argumento.

De kelkaj monatoj, italoj «ĝuas» legafon, kiun antaŭ iom da jaroj sufiĉe ofte havis la plezuron ĝui germanoj: oni atakas nian aferon el la vidpunkto de konfeso aŭ de rasismo, argumentante ke Esperanto estas «lingvo hebrea», pro la fakto ke estis hebrea kiu ĝin kunmetis! Jen argumento la plej stulta kaj mizera kiu povas esti jetata kontraŭ nia afero, kaj kontraŭ nia lingvo kiel ties ilo.

Ĉu aŭtomobilo, aŭ ŝipo, aŭ maŝino povas esti kristana, mahometana, hebrea, pro tio ke estis kristano, mahometano aŭ hebrea kiu ĝin elpensis? aŭ, kiam oni volas paroli pri raso: ĉu aŭtomobilo, aŭ ŝipo, aŭ maŝino, aŭ radio-aparato, aŭ alia instrumento aŭ elpensado destinitaj por ĝenerala uzado, povas esti arja, juda, aŭ mongola, pro tio ke estis italo, aŭ judo, aŭ japano kiu desegnis ĝian planon aŭ helpis pri ĝia konstruo aŭ efektiviĝo?

Se al Esperanto oni volus atribui ian rasan karakterecon, oni povus eventuale diri ke ĝi estas «arja», ĉar ĝia hebrea aŭtoro kompilis ĝin el konsistaĵoj de tiuj naciaj lingvoj kiuj estas parolataj de precipe arjaj popoloj, — kaj estis minimume 80 % arjarasanoj, kaj maksimume 5 % hebrearasanoj, kiuj dum duona jarcento uzis siajn plej bonajn lingvospertojn por poluri kaj pliperfektigi ĝin.

Sed estas preferinde lasi la internacian lingvon ekster la rasa teritorio, Ĝi estas nek arja, nek hebrea, nek negra, nek mongola, sed — i n t e r n a c i a, en la plej bona senco de tiu vorto. Same kiel aŭtomobilon konstruitan en Usono, ekzemple de la Ford-uzinoj, oni povas uzi sur sveda aŭ hispana, kiel sur nordafrika aŭ aŭstralia ŝoseo, same kiel radio-aparaton fabrikitan en Germanujo, ekzemple de «Telefunken», oni povas funkciigi ĉe la Rejno tiel bone kiel ĉe la Nilo aŭ Nigero, en la siberiaj stepoj kiel en la dezerto Saharo, kaj povas ĝin uzi homoj de ĉiuj gentoj, de ĉiuj rasoj kaj popoloj, same bone Esperanto povas esti uzata ĉie, kaj de ĉiu, — la sola diferenco estas ke ĝia uzado postulas iom pli ol nur mekanikan scion. Se,

por funkciigi la internacian interkompreniĝon, oni bezonus nur fari kelkajn mekanikajn manipulojn, delonge tia Esperanto-maŝino estus ĝenerale enkondukita, egale, ĉu ĝin eltrovis hebrea, aŭ arjo, aŭ japano, aŭ zuluo, aŭ alirasulo, kaj ĝiaj fabrikistoj farus bonan negocon, eĉ se ili vendus ĝin multekoste, — kaj neniu rasfanatikulo songus pri tio, ataki Esperanton el la vidpunkto de rasismo, se ĝi estus nura mekanika ilo, funkciigebla per premo de butono, per streĉado de risorto, aŭ per turnado de kelkaj radoj.

Malfeliĉe (aŭ feliĉe?), por funkciigi la «interkomprenigan maŝinon», oni devas iom lerni, iom pensi, — sed tion multaj homoj ne ŝatas, kaj tial ili ne aĉetas ĝin, kvankam ĝi estas tre malkare, kaj ne malofte eĉ sennome, akirebla. Kaj la fanatikaj kontraŭuloj plu ŝatas kontraŭ ĝi sian koton. Ankoraŭ! Sed ne plu longe.

Esperanto, ĝi mem nek katolika, protestanta, aŭ hebrea, nek arja, negra aŭ malaja, estas kunmetita de judo. Ni ne timu tion konfesi. Spite de tio ĝi estas mirinda instrumento por efektiviĝi nian ideon kiu — la ideo de lingvo internacia, la ideo de tuthomara interkompreniĝo — siavice ankaŭ estas nek speciale kristana, nek budhana, nek juda, nek negra, nek mongola, sed — de jarmiloj! — la rovo kaj espero de milionoj da homoj ĉiureligiaj, ĉiukoloraj, ĉiurasaj, Estas ĝuste por tio ke ni batalas, por ke «la bela sono de l' homaro por eterna ben' efektiviĝos».

La koto de l' kontraŭuloj ne atingas nin. Ĝi defalas de nia pura ŝildo, aŭ resaltas al ili, malpurigante ilin mem.

La stultaj argumentoj ne efikas.

Estonteco ĝin pruvos.

(El «Heroldo».)

Esperanto kaj la Infanaro.

En la nuna tempo, kiam la plenkreskuloj sin okupas pri milito kaj ekstermado, ni turnu nin al la infanoj. Jam longe ni entuziasmiĝis pri la devizo **Esperanto en la**

Lernejon! Sed la vojo al Tipperary estas longa!

Kiam mi estis infano, mi kontaktis kun diversaj grupoj infanaj: dimanĉlernejo Kristana, grupoj Ruĝkruca, Abstinca, Skolta. Ni organizu similan infanan movadon por Esperanto. Oni jam faris provojn en diversaj landoj, sed ne metode kaj grandskale. Jen do devizo 1940:

En ĉiu Grupo estu Sekcio Infana!

Ĉiu Esperanta grupo aranĝu almenaŭ unu kurson por infanoj, kaj poste el tio starigu infanan sekcion de la grupo.

Se oni tion faros tutmonde, post kelke da jaroj ni disponos junan gvardion, kiu gvidos la movadon al venko. Kiel pli bone uzi la tempon de milito, ol kreante firman bazon por la venonta tempo de paco? **La Junularo estu nia!**

KIEL ORGANIZI INFANAN SEKCION

- 1) Elektu malgrandan komitaton por prizorgi la aferon.
- 2) Varbu (ni diru) 10 infanojn 11-14-jarajn: antaŭ ĉio la infanojn de Esperantistoj.
- 3) La sekcio havu apartan nomon. Ekz., «Amika Rondo». (Infano amas sin senti membro de aparta grupo!) Ne postulu kotizaĵon.
- 4) La Rondo kunvenu ĉiusemajne: eble en la klubejo, eble en la hejmo de komitatano. Iu komitatan(in)o estu la Gvidanto.
- 5) Specimena kunven-programo. a) Kanto (nacia kanto Esperantigita). b) Instruo 30-minuta, laŭ la plej taŭga lernolibro, aŭ laŭ porinfana apliko de metodo Cseh. La grupo provizu senpagajn librojn por la rondo. c) Interesa rakonto nacilingva pri alilandaj infanoj, a.s. d) Kanto. e) Korespondo. Filatelio.
- 6) La kunveno daŭru 1½ horojn maksimume. Ĝi ne okazu tro malfrue (plendos la gepatroj). Se ĝi estos interesa kaj alloga, la infanoj mem ĝin reklamos inter siaj kamaradoj.
- 7) Stariginte infanan kurson aŭ rondon, sendu detalojn al I. E. L. Diru vian plenan adreson; ankaŭ ĉu vi deziras korespondi, kaj kun kiuj landoj.

E. Malmgren,

Vicprezidanto de I. E. L.

Tiu ĉi artikolo el «The British Esperantist» certe valoras ankaŭ por nia Ligo. C. v. H.

Esperanto-Ekzamena Komitato en Flandrujo.

La 25an de Februaro pasinta estis starigata la «**Esperanto-Ekzamena komitato en Flandrujo**» en kunlaboro de la «**Federacio de Laboristaj Esperantistoj**» — «**Flandra Ligo Esperantista**» kaj «**Flandra Unuiĝo de**

Katolikaj Esperantistoj».

La Komitato faris ĉion eblan por kunlaborigi la kvaran landan organizon, sed ĉi tiu ne respondis je nia alvoko por kunveni, tial ni ne havis okazon konvinki ĝin pri la neceso de kompleta kunlaboro.

La komitato funkcios nur en la Flandra parto de Belgujo, en tiuj centroj, kie minimume dek kandidatoj sin anoncas.

Gekandidatoj, ni atendas vin! Konsciu pri la grava valoro de komuna diplomo aljuĝata de tre spertaj organizoj!

Prospekton ni sendas je peto. Ĉiuj informoj haveblaj ĉe

Esperanto-Ekzamena Komitato en Flandrujo
Sékr. Scheepslusserstraat, 21 GENT.

Esperanto en la servo de Inventistoj.

La Landa Asocio de la Hungaraj Inventistoj okaze de la X-a Aŭtuna Establa Foiro aranĝis la prezenton de la inventoj de la Unua Landa Inventista Konkurso kaj la III an Inventistan Ekspozicion.

La konkurso kaj la inventista ekspozicio en si mem estis okultrapa pruvo de la sagaco, alta kulturo kaj vivkapablo de la hungara raso. Kaj por ke en la intereso de la tuthomara scio, progreso kaj prospero la asocio konigu en ĉiuj randoj la multemultajn hungarajn inventaĵojn, ĝi fondis la: «**Union de Esperantistaj Inventistoj**». Per tio ĝi metis en la senperan servon de la inventistoj unu el la plej belaj kaj interesaj inventaĵoj: la universalan helplingvon.

La mondlingvo Esperanto samtempe konigas kaj portas en ĉiun parton de la mondo la gravajn kreaĵojn de la inventistoj. La mondorganizo de la esperanta movado havas en la tuta mondo proksimume 2 mil delegitojn. Tiuj ĉi delegitoj konigas la gravajn kreaĵojn de la inventoj en la presservo, radio, diversaj societoj kaj ne laste en la esperantaj grupoj de tiu urbo, kie ili rezidas.

La nomita rekonosciva gvidis la landan organizaĵon de la hungaraj inventistoj kaj patentposedantoj: la Landan Asocion de la Hungaraj Inventistoj, kiam ĝi aplikas la helplingvon Esperanto kun ĝia propaganda valoro kaj la hungaraj inventistoj uzas ĝin en la intereso de la tuthomara progreso.

La mondlingvo Esperanto hodiaŭ jam estas grava propagandilo kaj tiun gravecon oni devas uzi en ĉiu rilato por disvastigi la homan kulturon. En unu el tiuj rilatoj ekiris la Landa Asocio de la Hungaraj Inventistoj per la fondo de la Unio de Esperantistaj Inventistoj. Per tio ĝi malfermis vojon ankaŭ tie, kie ĝis nun bazis la lingva izoleco.

Ni alvokas la inventistojn kaj organizaĵojn de la mondo aliĝi al la «**Unio de Esperantistaj Inventistoj**».

Interesiĝantoj turnu sin al:

ESPERANTO KULTUR-SERVO
Ungvar, Hungarujo.

N. d. I. R. — Ni resumus ĉisube la priskribojn de la 6 inventaĵoj, kiujn la Esperanto Mondunio de Inventistoj prezentas por la unua fojo al la gazetaro.

1. Protogom. ilo por konservi varojn el gumo, tiel ke ili ne sekiĝas. Eĉ al gumvaroj, kiuj jam montras signojn de malnoviĝo, ĝi redonas ilian originan elastecon kaj faras ilin denove uzablaj. Inventaĵo de Karoly Stengel.

2. Farunkonservaĵo. ilo por konservi farunon por nelimigita tempo, sen danĝero de putriĝo aŭ mal-freŝiĝo. Inventaĵo de inĝeniero Otto Schumy, kiu ankaŭ inventis diversajn aliajn conservaĵojn.

3. Optika signilo por direkti la trafikon ĉe vojkruciĝoj, instrumento, kiu ne nur per ŝanĝo de koloro donas la signon «**Permesate pasi**» aŭ «**Haltu**», sed ankaŭ per okultrapa ŝanĝo de la formo de la instrumento, tiel ke tiu ĉi preskaŭ anstataŭas la trafikpoliciston. Inventaĵo de Sandor Weitzerkoffer.

4. Homogen-artkaflo, kafosurogato kun internacia sensacio. Laŭ vido,odoro, gusto, ĝi proksimas la plej bonajn kaj plej delikatajn kafaĵojn, krom tio ĝi estas ne nur ne malutila sed unuranga nutraĵekstrakto. Inventaĵo de kemio-inĝeniero György Faludi.

5. Vegetviando. viandosurogato, fabrikita el 11 legomaj fabacoj, kun kaloria enhavo egalvalora al tiu de malgrasa bova viando, kaj kiu tute faras la impreson de viando. Grava por vegetaranoj, dietuloj ktp. Inventaĵo de Janos Nagy.

6. Plastika metiarta reklampentrado, nova unika sistemo de reklama pentraĵo. Inventaĵo de Laszlo Koncz.

Kiuj deziras pliajn informojn skribu al:

Esperanto Kultur Servo,
Ungvar, Hungarujo.
Poŝtkesto C 13.

ĈU ESPERANTO TAŬGAS POR PROPAGANDO?

D-ro Lourival Fontes, kiu antaŭ nelonge estis elektata de la prezidanto de la brazila Respubliko kiel direktoro de la «**Departamento de Imprensa e Propaganda**» (dep. de gazetaro kaj propagando), parolis en kunveno de la Konsilantaro de la

Specimena Foiro de Rio de Janeiro, jene: «**Ĉe-estas nian kunvenon S-ro Alberto Couto Fernandes, reprezentanto de la Brazila Ligo Esperantista. Mi deziras atentigi ĉiujn, kiuj faras propagandon de Brazilo, ĉu kun turisma celo, ĉu laŭ aliaj aspektoj, por ke ili neniam forgebu ĝin fari en Esperanto. Rilate tion mi povas atesti pri ĝiaj rezultantoj profitoj.**

Okaze de la turisma ekspozicio mi faris ĝian disvastigon en diversaj lingvoj, inkluzive Esperanto. Ni ricevas, meznombro, 15 aŭ 20 leterojn, ĉiutage, venintajn de la malproksimaj landoj el ĉiuj partoj de la mondo, per kiuj oni sciigas, ke oni legis en Esperanto la notojn aperintajn en la ĵurnaloj. Tiu fakto montras, ke ĝi estas lingvo, kiu treege helpas la diskonigon de iu ajn afero».

La Familio Zamenhof.

Oni ankoraŭ dubas ĝuste kiuj anoj de la familio Zamenhof estas arestitaj. En nia antaŭa numero ni donis kelkajn neklarajn informojn. Rilate al la nomitaj f-inoj Romana kaj Maria oni supozeble intencas la vidvinon de D-ro Feliks Zamenhof, sinjorinan Helenan Zamenhof kun ŝiaj tri gefiloj Juliano, Romana kaj Maria.

La redaktoro de «**Heroldo**» s-ro Teo Jung, ricevis antaŭ kelkaj semajnoj anoniman poŝtkarton kun jena teksto: «**Kara Sinjoro Jung; ni delonge ne aŭdis de vi. Kiel vi fartas? Pri la familio Maister mi povas al vi kun certeco komuniki, ke komence de oktobro 39 la tuta familio forvojaĝis al Malher kaj ankoraŭ ne revenis kaj ankaŭ ne donis sciigon pri si. Nur la malgranda Ludoviko restis tiam en sia malnova loĝloko, ĉar li estis malsana. Sed nun li ŝajne fartas laŭ la cirkonstancoj bone, li nur faras al si zorgojn pri siaj homoj. Eble vi komunikos ĉi tion ankaŭ al s-ro..... kaj al F-ino Lidja.**

Laŭ tiu karto D-ro Adam Zamenhof kaj lia edzino estas arestitaj sed ne ilia filo. Sed la skribinto de la karto supozas ke F-ino Lidja troviĝas en eksterlando. Oni tamen ne scias kie ŝi restadas. Espereble ŝi ankoraŭ estas ie en libereco.

Rilate al la domo de la familio Zamenhof, ni legis ke la tuta domo forbrulis dum la sieĝo de Varsava kaj ke ĉiuj dokumentoj, objektoj kaj memoraĵoj pri Esperanto de D-ro Zamenhof, estis destruitaj. Sed, feliĉe, poste oni informis al UEA, ke tiuj dokumentoj, por ni tiel valoraj, estis parte savitaj post la brulo de la urbo, ĉar ili ankoraŭ estis en la oficejo de la kasisto de la Jubilea Kongreso en Varsava.

LETERO DE BING, BOB KAJ DOROTHY

La supre nomitaj filmsteloj de la Paramount Pictures Inc. sendis jenan leteron al 1900 teatraj direktoroj kaj 1000 ĵurnalistoj kaj eldonistoj.

Paramount Pictures Inc.
5451 Marathon St.
Hollywood, Calif.

Estimata Sinjoro,

Estas granda ekscito en Paramount studio. Esperanto, la internacia lingvo, estas uzata en «**Road to Singapore**».

Tuta insulo kastas en la muzika lingvo, kiu estas

parolata de 4 milionoj da Esperantistoj en 100 landoj.

Estos agrabla surprizo por vi kiel bele ni kantas en Esperanto. Estas la unua filmo el Hollywood kun kantado en la neŭtrala lingvo.

Atendu ĝis kiam vi aŭdos min kaj Bing amikanti al Dorothy en Esperanto.

Sincere viaj:

« Bing »
« Bob »
« Dorothy »

MEENING VAN DE KATHOLIEKE PROPAGANDA CENTRALE.

In « Persleiding, de brochure over de pers, uitgegeven door de Kath. Propaganda Centrale, lezen we onder « Varia » het volgende:

« Het Esperantistisch orgaan « Flandra Katoliko » is aan te raden. De twee volgende zijn neutraal en om verscheidene redenen af te raden: « Belga Esperantisto » en « Flandra Esperantisto ». Het volgende blad is socialistisch en ten strengste af te raden: Laborista Esperantisto ».

FUNDO POR HELPI AL LA FAMILIO ZAMENHOF.

Je la 31a de januaro la sumo de la donacoj atingis jam la 2669.76 svisajn frankojn (pli ol 18000 belgaj frankoj).

Kiu ankoraŭ volas donaci ion, povas uzi la poŝtekonton de UEA por Belgujo: n-ro 1842.00 Bruselo.

ESPERANTO EN FINNLANDO.

La gazeto Savon Työmies publikigis jenan sciigon en Esperanto:

Al la Esperantistoj tutmondaj! — Laŭ la nunaj specialaj limigoj en la uzo de fremdaj lingvoj en korespondado, oni malpermesis Esperanton kiel korespondan lingvon en nia lando. Tamen al nia klubo oni koncesis specialan permeson sendi en 57 landojn 4000 leterojn. Nun la nomitaj leteroj estas sur la vojaĝo. Ni dankas vin pro la servoj jam faritaj kaj petas, ĉar viaj leteroj atingis nin, ke ĉiuj adresataj sciigu al ni pri alveno de la leteroj. Bonvolu publikigi ĉi tiun sciigon en iu gazeto de via lando. Ni antaŭdankas vin! — Esperantista Helpejo, Kuopio, Työväentalo, Finnlando.

NOVA ADRESO.

La Kulturpropaganda Instituto, pri kiu ni publikigis artikolon en nia antaŭa numero, atentigas, ke ĝia nova adreso estas: **Esperanto Kultur - Servo, Ungvar, Hungarujo. Poŝtekesto C 13.**

ESPERANTOEXAMENS IN NEDERLAND.

Aangezien in Nederland tegenwoordig twee Examen Komiteiten bestaan waren onze mededeelingen in vorig nummer niet volledig.

De cijfers aangaande het andere Examen-Komitee, n.l. van L.E.E.N. en F.L.E., zijn als volgt: totaal 299 kandidaten, waaronder 269 voor diploma A en 30 voor diploma B. Hiervan slaagden 175 A- en 17 B-kandidaten.

Door de twee Komiteiten tesamen werden dus in 1939 in Nederland geëxamineerd 467 personen, 397 voor diploma A en 70 voor diploma B. Slaagden hiervan: 269 voor A en 45 voor B-diploma.

- Esperanto en Radio -

HILVERSUM K. R. O. (1875 en 415):

5 majo: « La Peko », prelego de A. Beckers, rel. kons. de FUKK.

2 junio: « La honorigo de Dio », prelego de Paroĥestro Sanders el Oyen.

30 junio: « La Jezuita Ordeno », prelego de Oscar Huf S. J., okaze de la 4a jarcento de la Jezuitoj. La elsendoj de Hilversum okazos ĝis 12 majo (inkluzive) je la 11.40 horo, poste je la 10.40 h.

En la neindikitaj dimanĉoj okazas aliaj prelegoj aŭ informoj.

RADIO ROMA informas, ke ĝi, pro la nunaj cirkonstancoj, ne plu disdonas la tekstojn de la turismaj kronikoj.

Sed ne preterlasu peti la senpagan alsendon de la Esperantlingva programolibreto de EIAR, kiu, en bele presitaj paĝoj, enhavas ĉiujn programojn de la radiostacioj de Roma, kiuj elsendas por eksterlando kaj en diversaj lingvoj. Vi certe trovos en la programaro muzikajn, kantajn, turismajn aŭ informajn elsendojn, kiuj interesos vin. Adreso: **Esperanta Voĉo, Via Montello 5, Roma, Italujo.**

RADIO BUDAPEST ankoraŭ elsendas interesajn prelegojn, sed ni ne povas sciigi datojn kaj horojn. Oni tamen povas senpage ricevi la tekstojn. Petu ilin per la adreso: **Danuba Voĉo, Sander-utca 7, Eudapest VIII, Hungarujo.**

En nia antaŭa numero ni misindikis la elsendhorojn de informoj per Radio Budapest. Oni aldonu unu horon al la indikitaj horoj.

RADIO DUBLIN (Athlone) elsendas ankaŭ ankoraŭ interesajn prelegojn, sed ni ne ricevas sisteme la definitajn informojn pri datoj kaj horoj. Ekzemple la 19an de marto ni ricevis informon pri elsendo, kiu okazis jam la 17an de marto. Skribu multnombre al la stacio, por ke ili daŭrigu siajn elsendojn kaj sufiĉe frutempe sendu siajn informojn al nia revuo. Adreso: **Radio-Stacio, Dublin, Irlando.**

W. V. R. O. — Ni denove priatentigas niajn amojn, precipe tiujn el Okcidenta kaj Orienta Flandrujoj, ke ili regule aŭskultu la Esperanto-kvaronhoretan, kiun « West Vlaamsche Radio Omroep » disaŭdigas ĉiun dimanĉon je la 8.30 ĝis la 8.45-a horo kaj prizorgata de nia ano, la paroladisto S-ro Merks, kiu lerte kaj en neriproĉebla Esperanto gvidas tiun disaŭdigon. Ni subtenu nian viglan propagandiston, grandnombre sendante dankleterojn al la ĉisuba adreso:

W. V. R. O. Esperanto, Kortrijk. — Dankon.

Por detaloj de la Esperantoelsendoj vidu nian antaŭan numeron.

KONGRESO DE FL. L. E. KAJ B. L. E.

La Flandra Ligo Esperantista kaj la Belga Ligo Esperantista tiun ĉi jaron okazigos sian kongreson kune en Bruselo dum la Pentekostaj tagoj.

Ni ne povas doni pluajn informojn.

PADVINDERS

leert Esperanto en wordt lid van de Esperantistengroep in V. V. K. S.!

12 fr. als lidmaatschap met abonnement op « Skolta Bulteno ».

5 fr. als lidmaatschap zonder abonnement.

Padvindervrienden steunt deze beweging door uw lidmaatschap met abonnement (15 fr.) of lidmaatschap zonder abonnement (8 fr.)

Esperanto-sekretariaat van de B. P. B. S. **Zuster Nathaliestraat 7, EKEREN (Antwerpen).** Postcheckrekening No. 3274.60.

NI FUNEBRAS.

La internacie konata franciskana monaĥo, Patro Modestus Carolli, Italo, mortis antaŭ nelonge en Etiopio. Li naskiĝis en 1884 kaj fariĝis Esperantisto en 1912. Li verkis « La Padova Lilio », biografion de Sankta Antonio, « La Reformanto », biografion de Sankta Francisko, preĝareton kaj multajn artikolojn. Ankaŭ lia estas la tradukita « Floretoj de Sankta Francisko ». Kiel Esperantoinstruisto li certe starigis la mondan rekordon, ĉar li donis pli ol 200 kursojn.

Rekompense por tio, kion li faris por nia Katolika Esperantomovado, ni ŝuldas preĝojn, por ke Dio donu al li la eternan ĉielan glorian.

*Monsinjoro Van Eynde
inter la prezidantoj de
JKUE kaj FUKK
post la solena
malferma Meso
de Nia XXJa en
Antverpeno. —*

Fotogr. de s-ro Nico Stijnman
el Den Haag.

Overal Esperanto

ENGELAND.

De katholieke pers was tot nog toe in Engeland weinig sympathiek gestemd ten opzichte van Esperanto, daar ze onder de katholieken het Latijn voorstond als internationale taal. In Brita Katoliko lezen we daarom tot onze groote voldoening, dat de propagandasekretaresse van de Engelsche katholieke Esperantobond erin geslaagd is, in de vier populaire katholieke bladen « Catholic Times », « Catholic Worker », « Universe » en « The Herald » Esperantonieuws te doen opnemen. Reeds een goed begin!

De voornaamste propaganda van de Engelsche Esperantobond is die, welke gevoerd wordt door haar « sekretaris van opvoeding », de heer M. C. Butler. Deze reist het land rond, om in scholen en colleges voordrachten te geven over Esperanto. In de eerste zeven maanden van 1939 bewerkte hij alzo ongeveer 13.000 jongens en meisjes met 455 van hun onderwijzers en onderwijzeressen en 760 collegestudenten. In dezelfde maanden sprak hij nog op 50 meetingen van andere kinderen. Tengevolge van die voordrachten werden 6.400 exemplaren verkocht van het leerboekje « Esperanto for Beginners ».

NEDERLAND.

Onze mededeeling in vorig nummer over de geneeskundige thesis van de heer M. Belinfant was onjuist en onvolledig. Het betrof 4 dissertaties over mathematische physica, n.l. « The Heavy Quanta Theory of Nuclear and Cosmic Ray Phenomena »; « On the Spin Angular Momentum of Mesons »; « Undor calculus and Charge Conjugation »; en « The Undor Equation of the Meson Field ». De resumés waren behalve in het Duitsch en Esperanto ook in het Nederlandsch.

De Nederlandsche stichting voor Verlichtingswetenschap gaf een woordenboek uit, dat 721 vaktermen bevat in het Nederlandsch, met de vertaling in het Fransch, Duitsch, Engelsch en Esperanto. De definities zijn slechts in het Nederlandsch, doch de titels van de hoofdstukken, de gebruiksaanwijzing, de inhoudstafel en de alfabetische lijsten zijn eveneens in de 5 genoemde talen.

HONGARIJE.

Het postzegeltijdschrift « A Bélyeg » besloot Esperanto te gebruiken en begon reeds met een Esperantorubriek en cursus. Voor postzegelverzamelaars is Esperanto inderdaad onontbeerlijk.

De Internationale Jaarbeurs van Budapest, die zal plaats hebben van 26 April tot 6 Mei, gaf ook dit jaar weer prospectussen en reclamebiljetjes uit in Esperanto. Adres: Foiro-oficejo, V., Alkotmany-utca 8, Budapest.

GRIEKENLAND.

In twee pedagogische akademies n.l. te Athene en te Pireo werd een Esperantokursus begonnen. De eerste telt 25 studenten, de tweede 88 studentinnen.

SPANJE.

In de stad Cadiz draagt een stedelijke politie-

agent op de mouw van zijn uniform een groene ster met eronder het woord « Esperanto ».

Voor zijn Esperantokennis ontvangt hij van het stadsbestuur maandelijks 25 pesetas meer aan zijn salaris toegevoegd.

FRANKRIJK.

De Internationale Jaarbeurs van Lyon gaf behalve aanplakbiljetten en vloeipapieren, ook zichtkaarten uit met Esperantotekst.

BELGIE.

Weer niets te melden.

ARGENTINIE.

Het Argentijnsch Electrotechnisch Komitee gaf onlangs het Spaansche deel uit van het Internationaal Electrotechnisch Woordenboek, met de vertaling erbij in Esperanto.

BRAZILIE.

Ter gelegenheid van het 9e Braziliaansch Esperantokongres en het 2e Zuid-Amerikaansch kongres over radiomededeelingen, werden door de officieele postburealen, geïnstalleerd in het Paleis Itamarati, alle gefrankeerde poststukken gestempeld met een stempel met Esperantotekst.

De Braziliaansche Esperantobond ontving in 1939 van het Ministerie van Opvoeding een subsidie, die hooger was dan de drukkosten van hun interessant maandblad « O Brasil Esperantista » en andere drukwerken van dat jaar.

VRAAGT EN LEERT

No 26. M. De Valck. Gent.

Vr. — Volgens Dr. Zamenhof, in zijn « lingvaj respondoj », is de Esperantostijl noch slavisch, noch romaansch, noch germaansch, maar slechts logisch en eenvoudig. Modellen van zulke stijl vindt men in de Fundamenta Krestomatio. Maar moet zulke stijl dan niet beantwoorden aan regels?

Antw. — Vaste regels, zoals U bedoelt, bestaan er feitelijk niet voor de Esperantostijl. Elke stijl die logisch en eenvoudig is, is goed, want dan is de taal internationaal verstaanbaar, en elke stijl die onlogisch en onduidelijk is, is verkeerd, want zulke stijl beantwoordt niet aan de vereischten van een internationale hulptaal. Maar uit het feit zelf, dat de stijl moet logisch en eenvoudig zijn, volgen vanzelfsprekend ook meer bepaalde regels, die moeten worden in acht genomen.

Onder stijl verstaan we hier niet slechts de woorde maar ook de wijze van uitdrukken.

Uitdrukking.

De logica heeft vooral betrekking op de wijze van uitdrukken. Elke taal heeft haar eigen manier van uitdrukken, die dikwerf zeer onlogisch en op de keeper beschouwd, zelfs belachelijk is, zoodat de verstaanbaarheid voor vreemdelingen erdoor wordt verminderd of geheel weggenomen. Zoo zeggen wij b.v., dat soldaten ergens **liggen**, dat ze

het goed maken, het er niet zoo goed van kunnen nemen als in vredestijd. Dat op Paschen velen van hen in groep hun Paschen gingen houden, dat men er vol van was zoovelen nog in de hoogmis te zien. Dat de verstandigen weten hun plan te trekken, zich door deze moeilijke tijden weten heen te slaan, en zich niet gemakkelijk van hun stuk laten brengen. Als men deze uitdrukkingen letterlijk moest vertalen in Esperanto: ke la soldatoj kuŝas ie, ke ili faras ĝin bone, ne povas tiel bone preni ĝin de ĝi kiel en paca tempo. Ke multaj el ili sur Pasko tenis sian Paskon en grupo, ke oni estis plena de ĝi vidi tiom da ili en la alta meso. Ke la saĝuloj scias tiri sian intencon, batas sin tra la malfacilaj tempoj kaj ne facile lasas porti sin de sia peco, dan zouden veel buitenlanders hier voor een echte puzzle staan. Vooral bij de voorzetsels laat de logika in veel gevallen te wenschen. De Russen dansen onder een piano, de Estlanders dragen hun baard in hun mond, de Franschen maken een meditatie op het Evangelie, wij zitten op de tram en spreken onder elkander, enz. Er zijn echter veel gevallen, dat men moeilijk een logisch voorzetsel kan vinden. Daarvoor heeft men in het Esperanto het neutraal voorzetsel je, dat wegens zijn onbepaalde betekenis geen misverstand veroorzaakt, het kan nooit onlogisch zijn.

Door de gewoonte bemerkt men die onlogische uitdrukkingen niet meer in zijn taal. Het is daarom een eerste vereischte, dat men leert logisch denken en niet de woorden maar hun betekenis vertalen. Dan is ons Esperanto verstaanbaar over heel de wereld, want wat logisch is in het eene land, is het ook in een ander. Er zijn evenwel ook uitdrukkingen, die, ofschoon niet zeer logisch, toch internationaal verstaanbaar zijn en aangenomen. B. v.: mi trovas tion tre bela; mi iras al Francujo (ofschoon men reist per trein). Weer anderen kan men figuurlijk gebruiken zonder vrees verkeerd begrepen te worden, b.v.: naĝas haro en mia supo.

Woorde.

Ook de woorde moet logisch en eenvoudig zijn. Ze is in het algemeen dan ook: onderwerp, gezegde, voorwerp, bepaling. B.v.: mi renkontis lin sur la strato. Dan zijn de zinnen voor elke natie gemakkelijk te volgen, het is de logische volgorde. Er moet immers eerst een onderwerp zijn alvorens een handeling kan geschieden en slechts tengevolge van een handeling wordt een voorwerp beïnvloed. Onderwerp, gezegde, voorwerp volgen dus elkander op als 1, 2, 3. Daarna volgt de bepaling om het geheel nader toe te lichten.

Zooals we zegden, is dat de woorde in het algemeen, dus in geheel normale zinnen. Wanneer men echter op een of ander woord of bepaling de nadruk wil leggen, dan is het logisch dat op de eerste plaats te zetten. B. v.: en Finnlando la vintro estas tre severa; katojn mi ne ŝatas sed jes hundojn.

De logika en eenvoud eischen ook, dat men alle woorden, die bij elkander hooren, ook naast elkander plaatst, dus de bijvoeglijke naamwoorden naast de zelfstandige naamwoorden (ervoor of erachter, maar gewoonlijk ervoor), evenzoo de bijwoorden bij de werkwoorden die ze bepalen (gewoonlijk ervoor), de bijzinnen juist achter het woord waarop ze betrekking hebben of achter heel de zin, zoo ze op

heel de zin terugslaan. B.v.: mi estas bone ricevinta la longan leteron, en kiu vi klarigis al ni, kiel vi volas aranĝi tiun aferon.

Vooral met betrekkelijke zinnen moet men oppassen, dat men die zoo plaatst, dat de betekenis van de zin niet twijfelachtig wordt. Men moet b.v. niet zeggen: « D-ro Adam Zamenhof, la frato de f-ino Lidja Zamenhof, kiu loĝas en Warsava, estas arestita », als men bedoelt: « la frato de f-ino Lidja Zamenhof D-ro Adam Zamenhof, kiu loĝas en Warsava, estas arestita ». Een bijzondere oplettendheid vragen ook de woordjes: ankaŭ eĉ, nur en ne, die men moet plaatsen voor het woord, waarop ze betrekking hebben. De Nederlandsche zin: « ik ontving ook een brief van hem » kan b.v. beteekenen, dat ook ik een brief ontving, dat ik niet alleen een kaart maar ook een brief ontving ofwel dat ik ook van hem een brief ontving en niet alleen van een ander. Die dubbelzinnigheid vermijdt men in het Esperanto door genoemde woordjes te plaatsen voor het betrokken woord.

Het bovenstaande zou de indruk kunnen wekken, dat de Esperantostijl mechanisch juist afgemeten, droog en zonder leven is, en het een heele studie vergt een goede Esperantozin in elkaar te timmeren. Dat is gelukkig niet het geval. Ofschoon het bovenstaande het algemeen leidend beginsel moet zijn, kan toch een stijl, die daar niet volledig aan beantwoordt, goed zijn, indien de klaarheid en welluidendheid maar behouden blijven, want ook « **sufiĉeco kaj klareco** » blijft een beginsel van Esperanto.

En ook de Esperantostijl kan zich plooiën onder de pen van een vaardig schrijver, en de woordvorming is in Esperanto zoo rijk aan mogelijkheden, dat de stijl zeer verschillend en toch juist en klaar kan zijn.

Daarbij komt, dat men, in zoover de duidelijkheid het toelaat, met opzet, de stijl kan navolgen van de taal, waaruit men vertaalt, b.v. om de letterkundige eigenschappen vollediger weer te geven. In dat geval zou men echter goed doen dat in het begin van het werk aan te duiden.

Dr. Zamenhof verklaart, dat zijn stijl niet wilde vloten, voor hij er zich begon op toe te leggen in Esperanto te denken. Doch men beweert, dat het een uitgemaakte zaak is, dat het onmogelijk is in een vreemde taal te denken. Hierover verscheen voor eenige maanden een interessant artikel in « Heroldo », dat we, wanneer de plaatsruimte het toelaat, zullen overdrukken in F. K.

Van te voren willen we reeds gaarne de meening hierover kennen van onze taalkundigen, om die eveneens te publiceren.

Blankulo.

FLANDRA KATOLIKO.

Tial ke ni rimarkis, ke iu Esperantogazeto en unu numero reprenis el Flandra Katoliko tri artikolojn kaj informon, eĉ ne unufoje menciante nian revuon, ni atentigas, ke represso de artikoloj el F. K. nur estas permesata kun mencio de la fonto, kio nur estas « fair play ». — Red. de F. K.

Soldata Anguleto

NIA SOLDATA KURSO.

La nombro de la amatoroj por nia senpaga kurso pli kaj pli grandiĝas. Laŭ diro de nia K. E. I.-estro, li forsendis jam pli ol 150 Witterijk'ojn al la mobilizitaj. Mi diris «anatoroj» sed ne «lernantoj», ĉar el tiuj 150 nur proksimume 30 montriĝis tiaj. Inter ili estas kelkaj brilaj studentoj, kiuj tre serioze entreprenis la tralaboron de Witterijk aŭ Blok.

Tiu relativa malgranda rezulto ne mal-kuraĝigu nin. Kiu konas la soldatan vivon, scias, ke tre ofte ili estas en ege malfavoraj cirkonstancoj kaj ni admiru la kuraĝon de tiuj, kiuj malgraŭ ĉio kapablas regule ensendi sian lecionon. Dankon denove al la kunlaborantoj, S-ro Jacobs kaj Kapitano van Geel. Malgraŭ ke li mem estas nun mobilizita, S-ro Prims promesis ke li daŭrigos la korektadon.

Kaporalo el la 2-a Grenadira Regimento skribis: «Ik ben zeer gelukkig de gelegenheid gevonden te hebben Esperanto te leeren en verzoek U de heeren van het Kath. VI. Esperanto Verbond hartelijk te danken voor het schoone werk dat zij voor de soldaten doen».

Alia soldato je la fino de la unua leciono sciigis: Wat een geluk dat ik zoiets als Esperanto gevonden heb, dat mijn zinnen verzet en mijn geest wakker houdt. Gij doet verdienstelijk werk waarvoor wij U zeer dankbaar zijn».

Krom tiuj de ni organizitaj kursoj ni ankoraŭ kunlaboras kun Auxilia, kiu inter la diversaj fakoj ankaŭ propagandas Esperanton. Jam plurajn lernantojn ni akceptis tiamaniere. Se ni ne rikoltas rektan rezulton por nia Unuiĝo ni tamen morale helpis niajn soldatojn, kaj jen certe ne neglektinda celo.

Nia ano, Leŭtenanto Van Camp mendis 20 Witterijk'ojn por kurso, kiun li intencas organizi en sia kompanio. Ni deziras al li bonan sukceson kaj dankas lin pro lia fervora laboro por nia sankta afero.

Nun ke la mobilizo daŭradas kaj por helpi niajn anojn soldatojn, ni estus dankemaj se ili bonvole sciigus al ni al kiu adreso, ĉu milita, ĉu civila, ili ŝatas, ke ni sendu ilian

Flandra Katoliko'n. Laŭsperte ni scias ke pluraj sendoj perdiĝis pro nescio de la ĝusta adreso. Karaj soldatoj helpu nin kaj sciigu vian deziron al nia ekspedservo: S-ro K. Hartmann, Potgieterstr. 1, Antwerpen.

Sed sciigu al ni ĉiukaze, kiu estas via civila adreso, (do ankaŭ se vi deziras, ke ni sendu F. K. al via milita adreso) por ke post eventuala malmobilizo ni konu vian novan adreson. Dankon!

J. Van Deun, sekretario.

EL LA KANTONMENTO.

Ekde la komenco de la mobilizo la Esperantomovado en nia bataljono bone disvastiĝis. Kun fiereco mi povas vidi, kiel nun multaj militistoj interesiĝas pri nia katolika Esperantomovado. Estas granda ĝojo por ni, dum la liberaj horoj laŭeble okazigi kelkajn lecionojn, kaj estas kuraĝige por mi konstati, ke ĉiuj bone progresas. Post kelke da tempo kelkaj el nia grupo esperas aboni Flandra Katoliko'n, de kio jam la unua donis la ekzemplon.

En la nomo de ĉiuj mi deziras esprimi en Flandra Katoliko, nian plej koran dankon al la direktoj de la magazenoj Vaxelair-Claes el Antwerpeno, la sigarfabrikojn «Romano» en Geel, la firmaron Corstiaens en Antwerpeno kaj precipe la «Unuigitaj Teksejoj» en St. Niklaas-Waas, kiuj ĉiuj per sendado de utilaj objektoj malavare helpis nin en tiuj ĉi malfacilaj cirkonstancoj kaj malmalvarmaj vintromonatoj.

Ni esperu, ke multaj el niaj mobilizitoj utile uzos sian liberan tempon, anstataŭ enui kaj ke ili komprenos, ke oni neniam pensu esti atinginta sian celon, sed ke ĉiam restas ankoraŭ pli granda, pli nobla celo atinginda.

Mi esperas, ke ankaŭ la geamikoj hejme daŭrigas la laboron por nia bela idealo. Se ni havas fortan volon, la estonteco estos nia, ĉar forta volo povas movi montojn!

Vivu Esperanto, for la batalilojn!

C. Tousseyn.

MEDITO POR LA MONATO.

Konsiderante la gravan malbonon, kiu estiĝas el la manko de amo al la proksimumo, oni facile komprenas, ke Kristo diris, ke la amo estas la plej granda ordono.

Tiu plej grava ordono ne nur estas negativa, postulante, ke oni ne faru malbonon al sia kunfrato, sed estas ankaŭ pozitiva, ordonante ke oni faru bonon. Kaj vi, karaj soldatoj, havas nuntempe ofte okazon montri vian pozitivan amon, vidante ke iu el viaj kunsoldatoj bezonas iun helpon, ĉu spiritan ĉu materialan. Kompatu ilin, al kiuj, pro ilia malriĉeco, la soldata vivo estas ankoraŭ multe pli suferiga ol por vi.

Esenca parto de la kristanismo estas la kompleta amo. Kristo ja diris: «per tio la mondo rekonos, ke vi estas miaj disĉiploj, se vi amas unu la alian». Se vi do ne sincere amas vian proksimumon, vi ne estas vera Kristano! Montru vian Kristanecon!

Sacerdoto.

EN LA F.U.K.E.-FAMILIO

Jubileo.

Nia abonanto, Frato Bentivolio, capuceno en Langeweg (Nederl.) festis sian arĝentan monahan jubileon. F.U.K.E. deziras al li ankoraŭ duloje 25 jarojn de feliĉa kaj meritplena monaha vivo.

Kondolencoj.

En Aalst mortis post mallonga malsaneco, je la aĝo de 28 jaroj, fraŭlino Jeanne Van de Waeter, nia fidela membrino de 1934. F.U.K.E. prezentas al ŝiaj afliktitaj gepatroj siajn sincerajn kristanajn kondolencojn kaj petas preĝon por nia mortinta membrino.

En Borgerhout mortis la onklino de nia sekretario J. V. Deun kaj en Mortsel la patro de nia ano S-ro Braçq. Nia Ligo esprimas al siaj karaj sekretario kaj ano siajn korajn kunsentojn.

Dio donu al la mortintoj la eternan ripozon!

Kanonika Rotanda surprizita!

Fotogr. de s-ro Nico Stijnman
el Den Haag.

LA FELIĈA NULO

Mi estas nur la Nulo, la Nuleto,
Perdita en la mondo artifika, —
Ĝi volas min ekpreni en la reto,
En la insido nepre malamika.

Mi estas nur la Nulo, la Nuleto,
Mi trinkas tamen el la kruĉo amon,
Ne plu mi timas pri ter-malkviato,
Kaj mi ne aŭdas falsan homan famon.

Mi estas nur la Nulo, la Nuleto,
Sed gardas min Savinto favorplena,
Aŭskultis Li al son' de mia peto,
Kaj ligas min per amolaĉo ĉena.

Mi estas nur la Nulo, la Nuleto,
Kaj tamen min amadas Bonsinjoro,
Min! Kvankam estas mi nur tervermeto
Li tenas min en Sia Sankta Koro...

Infaneto de Sinjorino.

«KATOLIKA RONDO ESPERANTISTA» MORTSEL.

Jam de Decembro pasinta K. R. E. povis parte rekomenci sian antaŭan agadon, kunvenante unufojon en ĉiu monato kun speciala tagordo. Tiel nia talenta membro s-ro J. Lernout montris la 22-an de decembro la «kongresfilmon» kaj la 5-an de januaro s-ro Lodema, kiel gasto, interese paroladis pri la «Pilotservo sur la Skeldo». La 2-an de februaro estis la vico al la prezidanto S-ro Seghers, kiu agrable rakontis pri sia vojaĝo al suda Francujo kaj la 1-an de Marto nia fervora membro S-ro Goethals interesis ĉiujn per parolado pri «La Difektparolantoj». La bonegan frukton de sia instruado li pruvis pere de simpatia surdulo.

Nur unu nigran flankon: kun emocio ni sciigis pri la morto de la amata patro de s-ro Bracq, al kiu lasta ni esprimas nian sinceran, kristanan kunsenton.

Kaj kio okazis en niaj aliaj grupoj?

NAAR BRUSSEL!

Al onze leden gaan op
Onzes Heeren Hemelvaartdag (Donderdag 2 Mei)
naar Brussel voor de groote algemeene
Jaarvergadering van F.U.K.E.

Heerlijk programma.

H. MIS MET PREEK IN ESPERANTO
ALGEMEENE VERGADERING

GEZAMENLIJK MIDDAGMAAL

UITSTAP NAAR TER-KAMEREN-BOSCH (roeien!)

VERTOONING VAN VERVOLLEDIGDE KONGRESFILM.

Binnen enkele dagen ontvangt U een omzendbrief met de bepaalde inlichtingen.

Degenen die het laatste nummer van F. K. (Jan.-Feb.) aan ons kunnen afstaan, gelieven dat te zenden aan het secretariaat. We hebben dringend nog een aantal nummers noodig. Dank!

NI PETAS PARDONON

al jenaj niaj legantoj: Sac. Marvee, Stanleyville, Konko; Frato Bentivolio, O. M. C., Langeweg (Ned.); Frato Wigbertus van Zon, Vught; F-ino L. Remmers, Groningen; S-ro Theo Jonkers, Lieshout (Ned.); F-ino van der Hulst, Venraai (Ned.); F-ino A. Beyer, Den Haag; F-ino Annie Kok, Eindhoven; S-ro F. C. van Hoesel, Eindhoven; S-ro G. Hanou, Bussum; C. Schipper, Hem (Ned.); S-ro van Gasteren, Amersfoort; F-ino T. Durenkamp, Dordrecht; S-ro J. J. Filott, Heerlen (Ned.); S-ro Aerds, Eindhoven; S-ro J. H. Westen, Groningen; S-ro Voerman, Den Haag; S-ro H. P. Saunders, London kaj S-ro P. Golobič, Ljubljana (Jugoslavujo), kiuj pro neantaŭviditaj teknikaj kaŭzoj ankoraŭ ne aŭ pli malfrue ricevis numeron 2 de F. K.

Ili bonvolu senkulpigi nin. Ni esperas ke baldaŭ ĉio estos en ordo. — F.U.K.E.

APERIS:

V. — **Xa JUBILEA KONGRESO DE FLANDRA LIGO ESPERANTISTA.** 98 paĝoj (el kiuj 20 kun anoncoj) en arĝenta kovro, ilustrita, prezo: 5 fr.

La kongreslibro de la Xa Kongreso de Fl. L. E., kiu okazis je Pentekosto en Antverpeno, enhavas mallongan raporton de ĉiu el la antaŭaj kongresoj. Kun granda intereso ni povas legi tiujn raportojn. Trafas nin en ili la ofte ripetata nomo de S-ro Calloens, nia prezidanto, kiu estis dum kelkaj jaroj viceprezidanto kaj prezidanto de Fl. L. E. Tre interesa estas ankaŭ la artikolo «Antverpeno, la historia belga urbo de Esperanto», en kies Esperanto-historio brilas, krom la nomo de Zamenhof mem, ankaŭ tiuj de plej famaj Esperantistoj. La kongreslibro certe estas bonvena al ĉiu Fl. L. E.-ano.

C. v. H.

I. — **JARMILOJ PASAS.** Universala Historio (mondhistorio) en du volumoj. Verkita originale en Esperanto de **Hermann Haefker.**

Mi povas nun diri, kiu, kio kaj kie Haefker estas. Mi ne plu legos lin, intencante lerni kaj instrui, sed nur, por pruvi, ke Esperanto estas ĉiam malbonuzata, ĉiam pli malkaŝe, ĉar niaj karaj samkredanoj la Haefkerojn certe opinigiis, ke Esperanto kaj ĝia literaturo por ili ne ekzistas.

Unue oni miras, ke la libro sin nomas «universala» historio; ĉar ĝi nenion diras pri la komencoj de gravaj nacioj ekzemple: aztekoj, rusoj, hindoj, ĥinoj k.c., pri la homoj en Nord-Sudameriko, ktp. Efektive Haefker ne laboris originale, sed fiksas nur en Esperanto la scion kaj historisistemon, kiun li lernis kaj akiris en mezlernejo. La tuta libro prezentiĝas kvazaŭ ĉarpentaĵo, kiu eĉ ne ĉie montras nepran rektanglecon.

Plue la aŭtoro disjetadas terminojn, kiujn li evidente ne komprenas, ĉar li ilin ankaŭ fuŝlokiĝas, tiel fuŝante ankaŭ la konstruaĵon mem de sia opiniaro.

Sed ni preparolu ankaŭ detalojn.

Haefker penegas, revivigi la jam longe tute reŭtitajn doktrinojn de Darwin kaj ties postkuntvintoj. Li gluiĝas al eksteraj, komunikas siajn ideojn — jen la danĝero de lia libro! — per Haeckel-eca persvado. Kio estas kaj restas ekzemple la animo? Kial neniu jesu pri la prakaŭzo de ĉio, Dio? Ne estas dirite de tiu ĉi homcentrulo, laŭ kiu leĝo pro la «leĝo de evoluado» el homo ne fariĝas superhomo, ke homo naskas nur homon, ĉevalo nur ĉevalon, hundo nur hundon ktp. La malapero de la Saŭroj ne dokumentas la evoluon laŭ Haefker, sed la nekontesteblan ŝanĝiĝadon de la vivkondiĉoj; formo ja ne estas esenco. Haefker ankaŭ respondu, kial novaj bezonoj ne

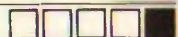
same efikis je ĉiu vivulo, submetita al ili! Kial ankoraŭ ĉie kaj ĉiam ekzistas stomakuloj, brankuloj, amfibioj, ktp? Kial ne ĉiuj simioj jam estas homoj? Almenaŭ tiom da ili, kiom da homoj ŝajne relatiĝis simioj? Ne respondeblaj por Haefkeraj demandoj! Tiuj estu nur atentigitaj ke ekzemple ilia majstro Darwin (Deveno de l'homo, vol. II ĉap. 20) pri la nuntempe tre aktuala temo de l'edzeco deklaris, ke la simioj ne konas senordan seksan kuniĝon. Nur liaj disĉiploj instruis, ke la multina gorilo estas la pratipo de la homo. Vere, oni devas konjekti, ke Dio kreis la simion, por simiumi (mistifiki) tiujn, kiuj Lin ne kredas.

Tiel ofte travidiĝas la materialista hufio. Ĉu aŭtoro kaj eldonejo intencas, per Esperanto kontrabandi tiajn ideojn en la cerbojn de bonkreduloj esperantistaj?

Preskaŭ ĉiu paĝo estas sursemita per tiaj arbitraj, neprovitaj asertoj kaj oni devus, por refuti ĉiujn, skribi samdikan libron, kia estas la recenzita. Tial mi aldonas nur jam kelkajn plej incitajn pliajn detalojn, por konigi la «sciencecon» kaj tendencon de la libro.

La superakvego en la tempo de Noo estas legendo, la rakonto pri ĝi nur poezia majstroverko. Kia stupidiga objektiveco! La rezultojn de la geologio Haefker ignoras kun supereca gesto. — Kristanismo estas modernigo de la babilona Di-sistemo. — Moseo estis iama lunpastro (!), kiu sur Sinajo, sanktejo de la lundio, ricevis la leĝon ne de Dio, kiel naive instruas la Biblio, sed de sia bopatro Jetro. — Kristaneco «estas malrapide forsonanta». Pli certe tamen estas, ke Haefker estas kristano tute forsoninta. — «Postaj jarmiloj penegis, per amasaĉo da dogmoj (ĉu vi rimarkas la hufon?) kaj kredaĉo, literatura falsado kaj trompo; kies bedaŭrinda produkto estas la Biblio en sia kutima formo (espereble ne estas celata la Biblio de la naci-socialismo!) mallumigi la lumon tie (sc. ĉe la profetoj — strange! La profetoj estas rekonataj, sed ne iliaj profetaĵoj.) lumintan. — La libroj de la Malnova Testamento estas nura literaturo, «falsigata je stranga tendencskribaro». — La fabeloj pri la kulturasmilado, laŭ Haefker, estas verigitaj per la historiskribado, li kredas la faktojn de Herodoto kaj Ksenofono raportitajn, sed la raportoj de la Biblio restas «fabeloj». Li kredas homojn skribintajn, sed ne kredas Dion inspirintan. — Moralleĝaro perfortas la vivon. — Aristotelo, kiu eksentis la Dian prarevelacion kaj laŭ ĝi pensadis, estas «pli ol religio». — Religio iam anstataŭis la scion Do inverse nuntempe la scio anstataŭis la religion. — Jes, tial nia mizero! Ĝentile Haefker ne pridubas la ekziston de Jesuo. Sed legu la sekvantajn blasfemojn: «... oni intermiksas du aferojn, kiuj tute ne rilatas unu al la alia: nome la homon Jesuo kaj la, poste al li samigitan, eklezian legendan figuron de «Kristo». — «Jesuo nepre estas miksaĵo el orientismo, precipe judismo kaj helenismo». «Ke lia instruagado dumtempe estis kunligita kun speco de bonkreda, tre sugestia kaj sukcesa kuracado, tio estas bone kredebla». Mi konsilas al Haefker, lerni kaj kapacegigi sugestiadon, por ke li revivigu mortintajn bonfarulojn, la mortfalojn de la mondmilito, por ke li iam ankaŭ fariĝu legenda. Alie ni moraaŭ ne plu scios pri li. — «Historie oni povas diri, ke neniu estis tiel senkulpa pri la

D I S T R A P A Ĝ O

Lasttempe ni sportis pli grandan intereson por nia enigma rubriko. Ni esperas ke tiu daŭros. Montriĝas, ke nia anaro bone taksas tiun paĝon.

La ensendon de la solvoj No 16 kaj 17 ni atendas antaŭ la unua de Junio.

Bonan kuraĝon kaj ŝancon!

ENIGMO No 16.

1	□□○□□□□	Veneno
2	□□□○□□	Muzikinstrumento
3	□□○□□□□	Grava virina ilo
4	□□□○□□	Nigra substanco
5	□□○□□□□	Skribi per stifelo
6	□□□○□□	Ŝatata juvelo
7	□□○□□□□	Necesaĵo en marĉa tereno
8	□□□○□□	Eŭropa enloĝanto
9	□□○□□□□	Mezepokaj turmentiloj
10	□□□○□□	Klopodi
11	□□○□□□□	Stelfiguro
12	□□□○□□	Okazas ĉe tro forta plenblovo
13	□□○□□□□	El kio oni pafis
14	□□□○□□	Kontraŭo de antaŭa
15	□□○□□□□	Ĉasaĵo
16	□□□○□□	Venteto estas
17	□□○□□□□	Marmorspeco
18	□□□○□□	Fiŝo
19	□□○□□□□	Konata ŝipeto
20	□□□○□□	Eŭropa enloĝanto
21	□□○□□□□	Nutraĵo

En la ĉi supraj rondetoj metu literojn laŭ la indikita signifo. La literoj en la dikaj kvadratetoj, legataj de supre malsupren montras libron, kiun ĉiu Esperantisto, inda je tiu nomo, devas koni.

ENIGMO No 17.

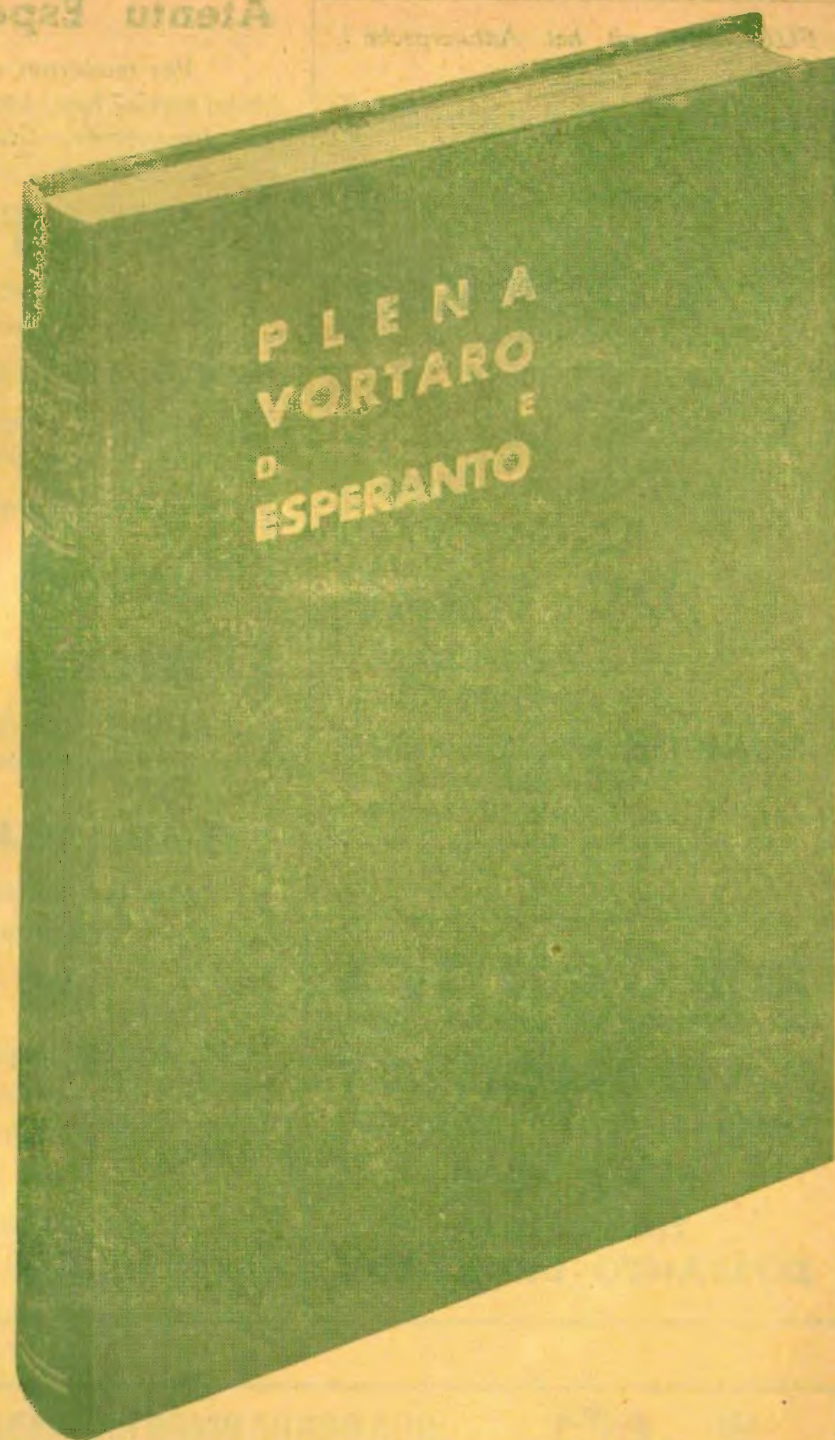
Vi trovos oran konsilon, profite al viaj posteuloj, se vi metos literojn anstataŭ la ciferoj. Kompreneble la sama cifero ĉiam reprezentas la saman literon. Ĉar la konsilo estas ege grava, kaj ĉar ni nepre deziras ke vi, konu ĝin, ni helpas aldonante la ŝlos-

ilvortojn.
7. 18. 14. 8. 12. 3. 14. 12. — 3. 8. — 11. 12.
1. 15. — 4. 18. 6. — 11. 12. 1. 15. — 7. 5. 9.
— 4. 12. — 3. 8. 18. 6. — 3. 12. 7. 5. 6. —
10. 18. 17. 15. — 16. 12. 3. 8. 13. 18. 3. —
9. 8. 4. 5. 2. 13. 5. 3.

Ŝlosilvortoj.

7.9.5.3.5.3.14.8.	Eparoli.
4.18.9.1.12.2.8.13.5.	Ano de konata religia ordeno.
12.16.15.9.5.	Malmola ostoj.
6.12.10.5.17.5.	La Plejaltulo.
11.13.18.3.5.	Metalo.

La libro
kiun
ĉiu
Esperantisto
devas posedi

Verkita de: PROF. E. GROSJEAN-MAUPIN, direktoro de la sekcio « Komuna Vortaro » ĉe la Esp-ista Akademio; A. ESSELIN; S. GRENKAMP-KORNFELD; PROF. G. WARINGHIEN; membroj de la Esp-ista Lingvo Komitato.

NUR TIU PERSONO, KIU POSEDAS KAJ UZAS ĈI-TIUN VORTARON, MERITAS LA BELAN NOMON: SERIOZA ESPERANTISTO!

Prezo 70 fr. Vendoinstituto de F.U.K.E. Eg. Segerslaan 14. Wilrijk.

FUKE-leden uit het Antwerpsche !

Voor uw _____

Heeren- & Kinderkleeding

GEMAAKT EN NAAR MAAT

is het beste adres :

J. PAESMANS

IN 'T DUIFKEN

Koepoortstraat 64, Antwerpen. - Tel. 217.51

5 % AAN ONZE LEDEN !!

LIKEURSTOKERIJ

DE RAAF

■ ALLE SPECIALITEITEN ■

ALLE GEKENDE WIJNEN

J.VANDEUN-JESPERS

TURNHOUTSCHE BAAN, 277

BORGERHOUT (ANTW.)

PRESEJO

H. & H. BRAEKEVELT

Statiedreef, 177 - Tel. 1080

ROESELARE

Specialiteit :

ESPERANTO - DRUKWERK

SIGARENFABRIEKEN ROMANO N.V.

GHEEL (Antw.)

ALLEEN FIJNE KWALITEIT SIGAREN, IN ALLE PRIJZEN
GROOTE KEUS. — HAVANA SIGAREN.

◆ Prijskaarten en stalen van sigaren op aanvraag. ◆

Atentu Esperantistoj !!

Por modernaj domornamaĵoj,
ŝtalaj mebloj ktp., por moderna aranĝo de
via dominterno, ekzemple pentrado kaj
tapetado, turnu vin al :

CAMIEL TOUSSEYN

dominterno-arkitekto,

domkolorigisto-tapetisto,

Hoogstr. 44, JABBEKE (W. Vl.)

(laboras tra la tuta lando

10 % da rabato por Esperantistoj)

Nijmegen Centrale Esperanto Commissie

AFDEELING VLAANDEREN

MOBILISATIEPRIJS

voor deze uitstekende cursus

(uitgave 1935) :

25 FR.

Te storten op postcheckrekening

209034 van Lic. L. Calloens,

Erembodegemstr. Aalst.

Aantal zeer beperkt.

Tijdelijk aanbod. Vrachtvrij.